

ריבוע התרחישים

מטרה: מיפוי ראשוני של ארבעה תרחישי קצה לנושא עתידי

זמן נדרש: 20-40 דק'

משתתפים: תלמיד יחיד, קבוצה, או כיתה

הסבר:

ריבוע תרחישים הינה שיטה למיפוי מהיר וראשוני של ארבעה תרחישי קיצון

הלומדים מתבקשים באמצעות הנחיה רגשית (איזה רגש מתעורר בהם) לציין ארבעה תרחישים אפשריים וסותרים: תרחיש צפוי לעומת תרחיש מפתיע, תרחיש חיובי לעומת תרחיש שלילי.

שיטה זו מתאימה ללומדים בלתי מיומנים בחשיבת עתיד, או כמבוא לנושא חדש.

ריבוע התרחישים

נושא:

הנחייה:

1. רשמו את הנושא בראש הגליון (במלבן)
2. בכל רביע רשמו תרחיש אחר: צפוי, שלילי, חיובי ומפתיע

שימוש:

שלב ראשון - הצגת נושאים

הצגת הנושא לתירחוש על ידי המורה. למשל "שיבוט בני אדם".
לחלופין ניתן לבחור בשיטה בשלבי לימוד מתקדמים יותר לצורך סינתזת נושאים ואז יבחרו שני נושאים והתרחישים יתייחסו לשניהם.

שלב שני - הסבר לתלמידים על שימוש בשיטה

1. רשמו את הנושא בראש הגיליון (במלבן)
2. בכל רביע רשמו תרחיש אחר: צפוי, שלילי, חיובי ומפתיע (ארבעה עתידים שונים)

הערה:

השיטה קוראת לתאר ארבע מציאויות אלטרנטיביות זו לזו, ולא לתאר השלכות המתקיימות זה לצד זה

שלב שלישי - עבודה עצמית או קבוצתית (שלב אופציונלי)

אם עובדים בקבוצה, כל רעיון עולה על הדף בלי שיפוטיות. אם ראשית התלמידים עובדים כקבוצה, יש להנחות את התלמידים שכל רעיון שמעלה על ידי אחת התלמידים עולה על הדף בלי שיפוטיות מצד עמיתיו.

משך פעילות 20 דק'.

שלב רביעי - עבודה כיתתית

רב שיח של כלל הלומדים והמורה.

המורים מציגים גיליון גדול שנתלה על הלוח או לוח ייעודי עליו מודפס דגם השיטה ומזמינים את התלמידים להשתתף ולהציע כיצד לעדכן את הגיליון. ניתן ורצוי לאפשר דיון על ההצעות השונות.

משך פעילות 20 דק'.

דוגמא:

ניתן להשתמש בשיטת ריבוע התרחישים על מנת לתרחש (ליצור תרחישים) נושא יחיד (בשלבי למידה ראשונים), או לצורך סינתזת נושאים (בשלבי למידה מתקדמים). בדוגמא, סינתזה של שני נושאים עתידיניים שונים שנלמדו כל אחד באופן נפרד:

ריבוע התרחישים

נושא:
אסון אקולוגי גלובלי
מעליות לחלל

רק בעלי אמצעים יצליחו למלט את עצמם
ואילו דלי האמצעים יופקרו לגורלם על
כדור הארץ

שלילי

צפוי

הקמת מספר רב של מעליות חלל ותחנות חלל
על ידי מדינות שונות אליהם ימלטו אזרחיהן
מההרס האקולוגי

שיתוף פעולה עולמי נרחב להצלת כמה
שיותר בני אדם ובניית תחנות חלל
משותפות ומושבות על מאדים והירח

חיובי

מפתיע

פינוי מרבית האנושות יאפשר לשקם אקולוגית
בזמן סביר את כדור הארץ ולאכלסו מחדש

הנחייה:

1. רשמו את הנושא בראש הגליון (במלבן)
2. בכל אחד מארבעת חלקי הגליון רשמו תרחיש אחר: צפוי, שלילי, חיובי ומפתיע